

SOSKI TEODNIK

POŠTINA PLACANA V GOTOVINI

Leto II. Štev. 50

Celoletna naročnina	. 230 Lir
Polletna	. 120 "
Posamezna številka	. 5 "
Za Jugoslavijo 3 Din

Gorica, sobota 14. decembra 1946

Tja bomo našli pot...

V Beogradu se vrši prvič po zadnji vojni Vseslovanski Kongres. Bratski slovanski narodi, ki so bili v tej vojni najbolj prizadeti, ki so bili predmet največjega sovraštva in cilj uničevalnih pohodov germanske in italijanskega fašizma, so se po zmagi, h kateri so sami s SZ na čelu največ pripomogli, sestali v Beogradu. Sestali so se v prestolnici tistega člana slovanske družine, ki se je odlikoval s svojim junaštvom v vojni in se odlikuje s svojo delavnostjo danes.

Narodov, ki so zastopani na tem kongresu pa ne družijo samo krvno sorodstvo, ki je že stoletja podžigalo njih stremeljenja po zblizanju in po tesnem sodelovanju. Danes družijo slovanske narode nekaj več. Družijo jih skupna vloga, ki jim pripada v svetu in sedanjih povojni dobi, družijo jih dejstva, da predstavljajo prav slovanski narodi tisti del človeštva, ki je najbolj napreden, najbolj svoboden in najbolj miroljuben. In ta vloga je častna. Častno jo vršijo zastopniki slovanskih narodov povsod, kjer se postavlja vprašanje demokracije, miru in pravice.

K temu, da so prav slovanski narodi najbolj zvesti branitelji miru, najbolj odločni zagovorniki svobode in čuvarji pridobitve zmage nad fašizmom, je poleg ostalih pogojev pripomoglo prav dejstvo, da so sami nosili največjo težo fašističnih zločinov, in da so zmago nad tem sovražnikom človeštva sami najbolj drago plačali. Ta borba na življenje in smrt pa je privedla tudi do tega, da so prav slovanski narodi pregnali enkrat za vselej iz svojih vlad in parlamentov one domače izdajalce, ki so prej ovirali zblizanje med slovanskimi narodi in so se raje naslanjali na tuje fašistične države kot na slovansko SZ ter s tem pomagali nacistični Nemčiji in fašistični Italiji pri njunih osvajalnih namelih. Tako prekaljeni in prečiščeni so si Slovani ustvarili novo skupnost, ki ni več predmet sentimentalnih zdihovalj in visokodonečih fraz, temveč stvarnost, ki počiva na novih temeljih, na temeljih bratstva osvobojenih in prerojenih narodov. Ta skupnost ima najmočnejšo oporo v SZ, ki ni samo s svojo neposredno pomočjo, temveč tudi s svojimi izkušnjami in vzgledom največ pri pomogla k njeni ustvaritvi.

Zato torej, ker pomeni ta nova slovanska skupnost, skupnost najbolj demokratičnih in svobodoljubnih narodov, skupnost ljudskih držav, ne more predstavljati bloka, zaprtega drugim narodom. Nasprotno predstavlja danes slovanski svet jedro in oporo demokratičnim ljudskim silam vsega sveta. Zato predstavlja tudi vsak napad na pravice slovanskih narodov napad na demokracijo. To najbolj jasno čutimo mi, ki smo pri takem napadu neposredno prizadeti. Zato se še bolj jasno zavedamo, da nam priključitev k Jugoslaviji, za katero se borimo, ne bo izpolnila samo davnih nacionalnih teženj, temveč da nam bo tudi edina zagotovila resnično svobodo in boljše življenje.

Zasedanje Okrožnega plenuma SIAU v Gorici

Uveljudska organizacija odgovarja na ovire in nasilja z delom Sijajni uspehi dvomesečnega tekmovanja

V torek 10. t. m. predpoldne je v kinodvorani Moderno v Gorici zasedal Okrožni plenum SIAU za Goriško, katerega sta se kot gosta udeležila tov. dr. Pogassi, predsednik MOS-a za Trst in član Izvršnega odbora SIAU ter tov. Grmek, član IOSIAU. Zasedanje je otvoril predsednik Okrožnega odbora SIAU tov. dr. Mermolja, ki je pozdravil vse navzoče odposlance ter goste.

Kot prvi je podal referat o političnem položaju tajnik Okrožnega odbora SIAU tov. Julij Beltram. Analiziral je najvažnejše politične dogodke zadnjega časa ter dejal, ko je govoril o pariški konferenci:

»Preozko bi bilo gledanje na uspehe pariške konference, če bi jih presojali samo z našega stališča, ki je za nas sicer zelo važno in s katerega ostanejo sklepi pariške konference krivični. Uspeh konference je prvenstveno v tem, da je po zaslugi nastopa tovariša Molotova, Kardelja in drugih predstavnikov demokratičnih dežel demokratičnim množicam vsega sveta danes bolj kot kdajkoli prej jasno, kdo je pobornik pravice in resnice, kdo je resnični demokrat in zaščitnik vseh, zlasti malih narodov. Bogatejši na izkušnjah bodo znale množice vsega sveta a zlasti množice Julijske krajine, kjer je krivica morda bolj očitna kot kjerkoli drugod, voditi borbo za zmago demokracije proti vsakemu imperialističnemu zatiranju, ki predstavlja trajno nevarnost za mir in ogroža osnovne pravice delovnih množic.

O pomenu konference Štirih je govornik izjavil:

»Pomen sporazuma štirih je v tem, da ni uspelo reakcionarnim imperialističnim klikom razbiti konference, kar so poskušale tudi z rožljanjem z orožjem, z grožnjami z atomsko bombo ter z nastopi vojnih hujskačev Churchillovega kova. Zmagala je trezna pamet, zmagala je miroljubna politika, zmagal je princip sporazuma v interesu miru in demokracije. Za to gre v prvi vrsti zahvala predstavnikom SZ, njihovi načelnosti in doslednosti ter zvestobi načelom demokracije in obrambe interesov zlasti malih narodov. Med najvažnejše dogodke zadnjega časa spada srečanje tov. Tita in Togliattija, o katerem je bilo med drugim rečeno:

»Često se podcenjujejo razgovori med predstavniki resnično demokratičnih sil v Italiji in predsednikom vlade FLRJ. Tudi tolmačenja razgovorov niso vedno točna. Vprašanje direktnih pogajanj in sporazuma med Jugoslavijo in demokratičnimi silami Italije o našem vprašanju in Trstu je stvar, ki zadeva nas vseh in je podlaga za ustvaritev trajnega miru na naši zemlji. Gre za odstranitev tujih imperia-

stičnih sil, ki skušajo iz Trsta in naše dežele ustvariti ognjišče večnih sporov in bazo za nove agresije. Gre za okrepitev demokratičnih sil v Italiji in za odstranitev vseh poizkusov izrabljanja nacionalnih čustev, ki so glavni predmet s katerim operira reakcija v Italiji. Gre za to, da se sporazumno rešijo vsa vprašanja, ki se tičejo izključno obeh narodov brez posredovanja tujih imperialističnih sil. V interesu miru, v interesu demokracije je tak sporazum potreben in zato ga vse demokratične sile podpirajo in mi jih pozdravljamo...»

Omenil je zadnje dogodke v Jugoslaviji in dejal:

»18. novembra se je vršilo v Ljubljani I. Zasedanje ljudske skupščine Slovenije. S tem se je zaključila doba graditve slovenske državnosti v okviru FLRJ. Dosežen je bil cilj, za katerega so se borili najboljši sinovi slovenskega naroda že prej, zlasti pa v času NOB. Mi pozdravljamo ta dogodek ter se veselimo dneva, ko bomo ožlepe organov Ljudske oblasti oživotvarjali tudi na naših tleh.

Tekmovanje je važen dogodek na naših tleh. Njegovi izredni uspehi govorijo, da ne bodo ne zunanje imperialistične sile, ne njihovi domači hlapci z nobenim sredstvom več ustavili ljudstva, ki je nastopilo pot dela za skupno in boljše bodočnost, potem ko je samo zlomilo vse okove, ki so ga do sedaj uklepali v nacionalno, kulturno in gospodarsko suženjstvo. Nihče več nas ne bo mogel ustaviti na našem pohodu v svobodno in boljše bodočnost v FLRJ.

Zaman se trudijo imperialistične sile zavirati z vsemi sredstvi pohoda demokratičnih množic. Nič ni pomagalo dejstvo, da antifašistične organizacije mečejo na cesto ter da jim odvzemajo prostore, ki so njihova last zgrajena z lastnimi žulji. Nič rovarjenje domačih hlapcev in njihovo odobravanje za tako postopanje, kakršnega so deležni antifašisti pod upravo bivših zaveznikov. Nič ne pomaga odkrito favoriziranje in podpiranje šovinističnih in filofašističnih organizacij ala »L'uomo qualunque« s strani protiljudske vojaške uprave in njenih policijskih organov. Rezultati dela, ki so odsev zvesti in politične zrelosti slovenskih in italijanskih delovnih množic so tako veliki, da glasno govore, kakšno je strmeljenje delovnih množic in kaj žele doseči. Na drugi strani bedno razpadanje šovinističnih strank in stranic, ki se v svojem onemoglem besu zatekajo k sredstvom terorja in bombnih napadov. Rezultati, ki jih bomo spodaj navajali, so tudi posmeh in šola vsem tistim, ki namenoma postavljajo zapreke udejstvovanju in delu demokratičnih množic.

Pozdrav tržaških gostov

Dr. Pogassi se je obrnil do odposlancev Unije ter jim je v daljšem in temperamentnem govoru prikazal svoje vtise iz pariške konference ter vse zakulisne igre, ki jih vodijo zapadne vlesile proti demokratičnim naro-

dom sveta. Z veseljem so navzoči zborovalci vzeli na znanje, da se opaža med tržaško vseučiliško mladino težnja po jasnejših in razsodnejših vidikih, ki se približujejo antifašistični mladini, ki se zaveda, da bo edino s

strpnostjo in mirnim sožitjem obeh narodnosti doseženo stanje, ki bo dovolilo procvit in razmah tržaškega področja. Za predsednikom MOS-a za Trst je povzel besedo tov. Grmek, ki je dejal, da se bo tržaško ljudstvo z vso silo uprlo proti vsem poskusom kolonialnega zasluževanja.

V živahni diskusiji, katere so se udeležili vsi odposlanci okrajev, so bile podane kratke slike o krajevnih razmerah, o uspehih dvomesečnega tekmovanja ter o neomajnem razpoloženju ljudstva v borbi za demokracijo in svobodo.

Delegat kobariškega okraja je poročal o razpoloženju ljudstva v okraju v času dvomesečnega tekmovanja, ko so se skušala poravnati nesoglasja ter obuditi pri vseh zanimanje in veselje do udarniškega dela. Omenil je prizadevanja guvernerja, ki je snubil prebivalce, da bi se izselili v Ameriko, češ da mu je znano, da so tu ljudje, ki nikakor ne želijo pod Jugoslavijo. Po mnenju g. guvernerja bi bilo 50% prebivalcev drugačnega mnenja kot mi. Toda le 15 od njih se je priglasilo, da bi stopili čez široko lužo in znabiti, da se bodo štiri premislili. Toda naši so mi takoj odgovorili, da se je 92% izrazilo na volitvah za našo ljudsko oblast. Zastopnik iz Beč je prikazal zavednost Bricev v šolskem vprašanju. Briške matere dobro vedo v kakšne roke naj dajo svoje otroke. One hočejo ljudske učitelje, ki so nemaleževanega porekla, kajti preveč dragi so jim otroci, da bi jih dali v roke prvemu nepridravu. Razkrinkali so pisanje »Slovenskega Primorca«, lista ki je zatajil Osvobodilno fronto, ki blati pridobitve naše borbe ter nima za ves podvig in razvoj nove Jugoslavije nobene poštene besede. Pač pa zagovarja razne izdajalce naroda, kot so Rupnik in Stepinac. Delegat iz Kanaškega je predložil plenumu poveza-

nost delavca s kmečkim slojem, ki kaže že na lepe uspehe. Zastopnik mirenskega okraja je sporočil, da je guverner po mačehovsko gledal na naše dvomesečno tekmovanje ter da se je v zadnjem času obrnil proti zadržim, ki so bile ustanovljene od ljudstva. Zahteval je, da mora ljudstvo kupovati v določenih trgovinah, kajti v nasprotnem slučaju jim bo odvzel živilske nakaznice. Živo je podala svoje poročilo zastopnica iz Kornna, ko je zbranim delegatom govorila o navdušenju komenskega prebivalstva za tekmovanje. Mladina Rihemberka in Komna si je postavila svoje sedeže. Tritisoč zavednih Kraševcev je šlo na udarniško delo in s tem pokazalo, da je cel okraj doumel veliko važnost dvomesečnega tekmovanja. Tovariši iz Krmina in Furlanije so razkrinkali pred ljudstvom svojih okrajev sovraštvo in mržnjo gotovih krogov do našega pokreta, ki vidi v zdajnjem Tito-Togliattijevem dogovoru edino pravo rešitev, ki izraža težnje in voljo vseh Furlanov.

Tajnik okrožnega SIAU je podal splošno rekapitulacijo storjenega dela po vseh okrajih, pokazal na gotove pomanjkljivosti, ki jih je potrebno prihodnje odpraviti ter orisal zborovalcem sijajen podvig in razmah tekmovanja, ki se je vršil pod geslom »s Titom do zmage«, nakar je tov. Banfi podal organizacijsko poročilo, ki je zbudilo med vsemi navzočimi burno odobravanje. Saj je bilo iz referata razvidno, da je goriško ljudstvo prvič v svoji zgodovini in to v težkem političnem in gospodarskem stanju in položaju pokazalo takšne uspehe, kakor še nikoli prej. S tem udarniškim poletom se je pridruživlo vsem narodom Jugoslavije, ki nenehno zboljšuje svoj gospodarski in politični položaj ter ima trdno vero v skorajšno priključitev k FLRJ, h kateri ne bi hotelo pristopiti praznih rok.

Veliki uspehi ljudskih množic

Organizacijsko poročilo je podal tov. Banfi.

Od zadnjega zasedanja okrožnega SIAU pa do danes imamo zabeležiti uspehe, ki so nadkrilili vse naše nade in načrte. Antifašistična Unija se je okrepila s 5397 novimi člani, ki bodo še bolj učvrstili naše vrste. Vse organizacije so v času tekmovanja pokazale, da so zmogni izvršiti in celo prekoračiti še tako drzne načrte. Mladina je še bolj izpopolnila svojo organizacijo; ustanovila je krajevna tajništva, v Furlaniji je poklicala v življenje krajevnih odborov, igralske skupine so se pomnožile, izboljšalo se je širjenje mladinskega tiska in literature.

K ASIZZ je pristopilo 1799 novih članic, sijajni so bili uspehi pri nabiranju prostovoljnih prispevkov, da ne govorimo še posebej o raznih pripravah za prireditve, miklavževanje in podobno.

Niž manj važno je opravljeno delo ZPP. V Enotnih sindikatih so se strnile vrste, organizacija se je zboljšala, člani so se prično udeleževali udarniškega dela in

doprinesli lepe zneske za poplavljenice v Albaniji in za druge socialne namene. Izgradnja ljudske oblasti je zadobila jasnejšo opredelitev. Sekcija Rdečega križa je pridobila 2500 novih članov, ustanovljenih je bilo 48 novih ambulatorijev. Okrožna prosvetna komisija je skrbela za ojačenje roditeljskih svetov, ustanovili so se učiteljski krožki, šolske komisije. Stenčasi so se poživili. Osnovale so se osnovne šole v Renčah, Solkanu, Biljah in Renčah. Glasbeno življenje v Furlaniji je postalo bolj živahno, ustanavljali so se krožki. Fizkultura je pridobila 767 novih članov; fizkulturalna društva, šah nomet, itd. so zadobila nov polet. Razširjenje našega tiska je zabeležilo najlenše uspehe. »Primorski dnevnik« in drugi naši listi štejejo na stotine in stotine novih naročnikov. Socialno skrbstvo se je posebno odlikovalo v ureditvi arhivov, prirejanju konferenc. Važna je preureditev »Dečjega doma« v Kojskem. Odsek za kmetijstvo in gozdarstvo se je izkazal v vodstvu podeželskega dela. Popravljanje kolovo-

zov, beljenje hlevov, gradnja napajališč ter zbiranje raznih semen in zdravilnih zelišč so zraven drugega prekoristna dela ostali v okvirju dvomesečnega tekmovanja. Zadržni sektor se je pomnožil za 1236 novih članov; ustanovljen je bil odsek za vinarstvo pri Naprozi v Kojškem. Na tehničnem sektorju se je načrtno vodilo popravilne občinskih poti, čiščenje ruševin

Prehodna zastava Komnu

Tekmovalna komisija je bila v nemali zadregi predno se je odločila komu naj pripada prvo mesto v tekmovanju. Upošteva-joč tehnične in druge razloge, v prvi vrsti revščino ter splošne težavne gospodarske razmere okraja so člani komisije prišli do zaključka, da je komenski okraj po vsej pravici zaslužil čast, da sprejme prehodno zastavo. Takoj za Komnom je bil nagrajen miranski okraj, ki se je posebno odlikoval v fizikulturi in kulturnem udejstvovanju. Kobarij je izkazal v mladinski organizaciji najboljše uspehe. Br-

„S Titom do zmage!“

Vsi navzoči delegatje, katerim so se pridružili gostje iz Trsta, so z burnim odobravanjem sprejeli na znanje izčrpano poročilo tov. Banfija, nakar je sledila živahna diskusija, v katero je poseglo veliko število furlanskih in slovenskih zastopnikov. Zborovanje je zapustilo pri vseh najgloblji utis; iz vseh poročil je bila razvidna razgibanost in množično hotenje slovenskega in italijanskega demokratičnega ljudstva za novo in še uspešnejše tekmovanje, za srečo in blaginjo

Prvi slovanski kongres v Beogradu

Svobodoljubni Beograd in cela Jugoslavija bo zaznamovala 8. december — dan otvoritve prvega slovanskega kongresa — kot enega izmed najsvetlejših datumov v svoji zgodovini. V prestolnici FLRJ, v glavnem mestu junaških jugoslovanskih narodov, je začel z delom slovanski kongres, prvi kongres slovanskih kulturnih in političnih delavcev po vojni.

Kongres se je vršil v slavnostno okrašeni dvorani Kolaričeve

Pozdrav maršala Tita

Po prisrčnem pozdravnem nagovoru Stevana Jakovljeviča, je spregovoril predsednik vlade FLRJ maršal Jugoslavije Josip Broz-Tito.

»Dragi bratje in sestre Slovani! Doletela me je velika čast, ker vas lahko tu pozdravim v imenu narodov Jugoslavije in v imenu vlade FLRJ. Narodi Jugoslavije se veselijo in so ponosni, ker je ravno v Beogradu ta prvi kongres po vojni, na katerem so zastopani vsi Slovani, celo oni, ki živijo v neslovanskih državah — in ker vidijo v tem visoko priznanje slovanskih narodov boju in žrtvam narodov Jugoslavije.

Ta kongres, ki je v svojem sestavu edinstven po dolgih stoletjih v zgodovini, ima velik pomen. Razume se, da nima takega pomena, kakršnega mu pripisujejo ponekod ljudje v neslovanskih državah. Bratje in sestre Slovani, tu ste se sestali zato, da bi še bolj utrdili enotnost, ki je bila priborjena s toliko krvjo in trpljenjem v zadnjem težkem osvobodilnem boju. Tu ste se sestali, da se še bolj neomajno usmerite po poti, po kateri so šli Slovani po stoletnih težkih izkušnjah, namreč po poti medsebojne ljubezni, medsebojnega sodelovanja in duhovne enotnosti slovanskih narodov ne glede na medsebojno oddaljenost, kjer bivate in živite.

Morda bo kdo vprašal: »Pa zakaj so se Slovani še sestali na

in drugo. Delovne brigade so napravile 355.154 delovnih ur ter tako prekoračile delovni načrt za 30.000 ur.

Iz poročil okrožne tekmovalne podkomisije za finance je razvidno, da se je na prostovoljnih prispevkih nabralo 8.780.654,20 lir proti načrtnemu znesku 4.370.000 lir, kar predstavlja 258,2% povečanja.

da prednačijo v izgradnji in izpopolnitvi KNOO. Krmin je odnesel nagrado v pionirski sekciji. Mesto Gorica je pokazala najboljše uspehe na sindikalnem polju. Posebno čvrsta je organizacija žena v Kanalu, zato je bila tudi upravičeno nagrajena. Najboljši podvig je dosegel Rdeči križ v Bovcu; v sportni panogi se je izkazala pa Gradiška.

Iz nabranih prostovoljnih prispevkov so se porabili večje svote za napeljavo električnega toka v Logu in Ušniku, za nakup moderne ambulance in še za mnoga druga važna dela v okrožju.

v okvirju nove Jugoslavije. Iz okrožnega plenuma je šla zahvala vsemu goriškemu ljudstvu, ki je pokazalo v dvomesečnem tekmovanju veliko zanimanje ter požrtvovalnost, ki ostane nepozabljeno v tej zgodovinski dobi, ki jo preživljamo.

Z zasedanja so bile odposlane pozdravne resolucije maršalu Titu, tov. Togliattiju in Izvršnemu odboru SIAU za JK v Trstu. Štirim zunanjim ministrom v Njujorku je bila pa odposlana protestna resolucija.

ljudske univerze. Navzoči so bili najodličnejši predstavniki vseh slovanskih narodov. Imenujmo samo par imen iz predsedstva: maršal Sovjetske zveze Tolbuhin, zaslužna igralka Aleksandrovska, jugoslovanska književnica Stevan Jakovljevič in Ferdo Kozak, znameniti Poljaki: V. Barczikowsky in akademik M. Mihajlovicz, češki akademik Zdenko Nejedly ter bolgarska delegata Viko Červenkov in Todor Pavlov.

tem kongresu?« To vprašanje bodo postavili. Mi pa lahko odgovorimo: Tu smo se sestali zato, da bi se trdno odločili, da Slovani ne bodo služili nikoli več kakršnim koli tujim interesom, ampak samo svojim. Sestali smo se tu zato, da bi trdno sklenili, da se ne sme nikoli več ponoviti ona strašna tragedija, ki je zadela predvsem Slovane v zadnjem boju, v tem zadnjem velikem navalu Germanov, nemških in drugih fašističnih tolpa. Slovani imajo veliko misljo, ki pa nima tega namena, da bi ustvarjala nekakšen panslovanski blok. Zgodovina Slovanov je ena sama veriga stoletnih težkih bojev za njihov obstanek in golo življenje. Ta zgodovina je polna trpljenja in težkih preizkušenj. Stoletja so se pojavljali razni sovražniki Slovanov, ki so ščuvali k medsebojnemu spopadam, ker so lahko samo na ta način zaslužili nekatere male slovanske dežele in jih izkoristili.

Ta kongres pomeni težnjo naših davnih prednikov. To je težnja, ki je bila stoletja pri sreju naših najboljših sinov slovanskih narodov in glejte, prišel je čas, da so se Slovani takole zbrali po tem težkem in krvavem boju in po velikem osvobodilnem boju, da bi skupno sklenili, da se slovanski narodi ne bodo nikoli več medsebojno sprli, ampak bodo združeni v interesu vseh slo-

vanskih narodov in v interesu vsega naprednega človeštva. (Dolgotrajno ploskanje).

V bližnji preteklosti, ko je ne samo Slovanom, ampak tudi vsemu naprednemu človeštvu, grozila strašna nevarnost srednjeveškega mračnjaštva, ko so se vrgle fašistične tolpe na posamezne države in drugo za drugo zaslužjevale in ko so Hitlerjeve fašistične tolpe napadle naše velike slovanske brate — Sovjetsko zvezo, so Slovani prvi občutili, kaj pomeni nesloga in kaj nevarnost germanstva. Kaj bi bilo, če ne bi bilo velike Sovjetske zveze, ki je nastala kot pridobitev Velike oktobrske revolucije? Kaj bi bilo, če ne bi bilo slavne Rdeče armade. (Ploskanje.) Kaj bi bilo, če ne bi bilo te velike države delavcev in kmetov, kateri načeljuje genialni Stalin. — (Dolgotrajno ploskanje), ki se je kot stena upirala fašističnemu navalu in ki je z brezštevilnimi žrtvami in potoki krvi osvobodila tudi nas, slovanske narode v drugih deželah. Za to veliko žrtev, ki so jo dali naši bratje v veliki Sovjetski zvezi, gojimo mi ostali Slovani največjo hvaležnost. Kaj bi bilo, če slovanski narodi v Poljski, Jugoslaviji, Češki in Bolgariji ne bi pojmovali in razumeli te žrtve naše velike zaveznice po krvi in orožju — Sovjetske zveze — in če se ne bi uprli fašističnemu navalu?

Da, mi Slovani smo lahko ponosni na žrtve, ki smo jih dali. Slovani pa smo lahko ponosni tudi na kulturni prispevek, ki smo ga dali v preteklosti in ki ga še dajemo tudi danes. Mi Slovani se ponajšamo z Veliko oktobrsko revolucijo in z žrtvami, ki so padle v tem velikem osvobodilnem boju. Slovani imamo zares nekaj, s čimer se lahko ponajšamo. Ponosni pa smo tudi na to, ker so ravno Slovani nosilci boljše in srečnejše družbene ureditve in boljnih družbenih odnosov. Ponosni smo na Veliko Sovjetsko zvezo in ponosni tudi na to, ker so ravno Slovani pričeli utrjevati in ustvarjati nove resnične ljudske demokracije. (Dolgotrajno ploskanje). To so velike pridobitve, s katerimi se ponajšamo Slovani.

Tudi danes, v času, ko v mednarodnih forumih določajo pogoje miru, smo se sestali Slovani

Nato so spregovorili ostali veliki Slovani

Burno pozdravljen je spregovoril maršal Sovjetske zveze Tolbuhin ter Zlatko Baloković, ki je pozdravil kongres v imenu Slovanov iz Amerike.

Naslednji dan je govoril ministar v vladi FLRJ Milovan Djilas, ki je poročal o »Boju slovanskih narodov za mir in demokracijo«. Pozdrave Slovanov iz Južne Amerike je prinesel Hristo Gonjevski, nakar je inž. Stepanov, ki se je udeležil obrambe Stalingrada, pozdravil kongres v imenu herojskega mesta. Za njim je spregovoril češki de-

tukaj. Vi se niste sestali tu zato, da bi se pogajali in ustvarjali bloke proti nekaterim drugim narodom, pač pa zato, da manifestirate svoj trdni sklep, da je treba utrditi mir, in sicer pravičen mir, tako, kakor so to zaslužili posamezni narodi, ki so dali svoj prispevek v tem boju.

Dragi bratje in sestre!

Nam Slovanom ne more nihče očitati, da smo se združili zato, da bi ograzali neodvisnost ali svobodo kogar koli. Prav mi Slovani znamo najbolje ceniti, kaj pomeni svoboda in neodvisnost, ker smo stoletja toliko trpeli pod zatiranjem drugih narodov. Mi znamo ceniti svobodo in neodvisnost vsakogar in prav na tem Kongresu želimo potrditi, da nočejo ustvarjati Slovani nikakih blokov in sklepati nikakih paktov proti komur koli, pač pa hočemo dokazati, da hočejo biti Slovani združeni, da bi postali ena sama napredna sila in bi tako pripomogli človeštvu k boljšemu miru, k večjemu miru, združeni proti vsakomur, ki hujska k novemu krvoprelitju in novim vojnem.

Bratje in sestre Slovani!

Ta kongres bo pokazal, da so se slovanski narodi za vedno odločili za to pot, ki so si jo izbrali in katero so si že zdavnaj želeli. Na tem kongresu boste pokazali in dokazali, da želimo mi Slovani mir, da bi se lahko v miru razvijali in se popolnoma posvetili naši izgradnji in lečenju naših ran, ki nam jih je zadala vojna, da bi se lahko posvetili vsestranskemu kulturnemu razvoju in bi tako duhovno združeni Slovani nudili še večji in lepši prispevek k naprednemu človeštvu.

Bratje in sestre Slovani, pozdravljam vas in želim temu vašemu kongresu mnogo uspeha pri delu!

Naj živi slovanska solidarnost! (Ploskanje).

Naj živi naša največja sestra slovanska država Sovjetska zveza! (Burno ploskanje).

Naj živi njen genialni voditelj Stalin! (Vsi udeleženci kongresa so vstali in dolgotrajno ploskali).

Govor maršala Tita so pozdravili prisotni z dolgotrajnim ploskanjem.

legat Gustav Husad. Tretji dan se je oglašil k besedi patriarh srbske pravoslavne cerkve dr. Gavriilo Dožič, ukrajinski pesnik Maksim Riiski, poljski književnik Kazimir Vika in slovaški zastopnik dr. Jan Martak. Organizacijski referat je podal voditelj sovjetske delegacije Gundarov. Končno je bil izvoljen nov med slovanski odbor, sestavljen iz 25 članov. Sedež med slovanskega odbora bo v Beogradu, prihodnji veslovanski kongres pa bo leta 1948 v Pragi.

S tem se je beograjski slovanski kongres zaključil.

Ljudska skupščina FLR Jugoslavije je sprejela zakon o nacionalizaciji privatnih gospodarskih podjetij

Ustava FLRJ izrecno poudarja načelo pravilnega izkoriščanja vseh obstoječih gospodarskih sil dežele, načelo, da daje država smer gospodarskemu življenju in gospodarskemu razvoju s pomočjo splošnega gospodarskega načrta, načelo splošne ljudske lastnine nad proizvodnimi sredstvi kot glavne opore države v razvoju narodnega gospodarstva, načelo obrambe delovnega ljudstva pred eksploatacijo.

V smilu teh načel predvideva ustava FLRJ tudi nacionalizacijo posameznih podjetij in posameznih gospodarskih panog. — Tako je dejal zvezni minister za industrijo ter predsednik Go-

spodarskega sveta tov. Boris Kidrič v Zveznem svetu. To je bilo pretekli teden v Beogradu, ko je zasedala Ljudska skupščina FLRJ. Zvezna vlada je namreč poslala akt, s katerim se je podajal v hitro rešitev predlog zakona o nacionalizaciji privatnih gospodarskih podjetij. In najvišji zakonodajni in izvršni organ je sprejel ta zakon, ki ga je z velikim navdušenjem pozdravilo vse delovno ljudstvo Jugoslavije.

V obrazložitvi predlaganega zakona je tov. Boris Kidrič tudi dejal, da delovne množice nove Jugoslavije ustvarjajo zares svoj bodočnost in sedanost, da se zavedajo, da gre pri nas za raz-

voj, ki osvobaja človeka izkoriščanja in da sta tak razvoj in taka dežela zares vredna največjih naporov in žrtev.

Delavci in nameščenci, vse delovno ljudstvo Slovenije in ostale Jugoslavije bodo v tovarnah, podjetjih in obratih, ki so prešli v ljudsko oblast, še bolj okrepli in podprli veliko pridobitev svojega dolgoletnega boja. Zavedajo se pomembnosti tega zgodovinskega dogodka in naslavljajo resolucije ljudski skupščini FLRJ, vladi, najvišjim predstavnikom z maršalom Titom na čelu, vodstvu Osvobodilne fronte in Komunistične partije. V njih poudarjajo da se zavedajo svojih velikih nalog ob prehodu v načrtno gospodarstvo nove Jugoslavije.

Sedaj pričena tam delavski razred veliko borbo za elektrifikacijo in industrializacijo.

Gotovo je, da ne bodo nove Jugoslavije in njenega ljudstva nikdar več izkoriščale tuje in domače kapitalistične klike, kajti tam je postalo delovno ljudstvo trden gospodar svoje države in bogastva svojega dela.

Politični preganjanci zborujejo

V nedeljo 8. t. m. se je vršil v Gorici v prostorih gostilne »Pri zvezdi« izvanredni občni zbor političnih preganjancev goriškega okrožja.

Predsednik Udruženja tov. Gasparini je uvodoma pozdravil vse navzoče člane in delegate ter podal izčrpen političen pregled s posebnim ozirom na položaj preganjancev.

Na pobudo tovarišev iz Kobarida je prišlo do sprememb nekaterih točk društvenih pravil, katere so navzoči po daljši, temeljiti diskusiji enoglasno sprejeli. Udruženje bo imelo bolj jasno politično opredelitev; stalo bo še nadalje na liniji »antifašistične linije, nastopalo bo proti vsem ostankom fašizma in neofašizma ter bo ostalo zvesto pridobitvam Osvobodilne borbe.

Da se zadosti željam večine članov se sklene, da se ustanovijo po okrajnih odbori. Če se bo zdelo potrebno se lahko ustanovijo tudi krajevni odbori, tako da bo organizatorično delo živahnejše in uspešnejše.

Nadalje se sklene imenovati še pet namestnikov v okrožni odbor in enega v nadzorstvo. Članarina se zniža na deset lir mesečno.

Razprave so bile silno razgibane. Z raznimi predlogi in vprašanji so nastopili tov. Kerševan, Perinčič, Bavdaž, Brumat, Dujc, Perko, Jakin, Bašin, Beltram, Banfi, Trevisan in drugi.

Tajnica Milena Bajtova je podala izčrpano poročilo o delovanju Udruženja, nakar je bilo prečitano poročilo o finančnem stanju in poročilo nadzornikov. Zborovalci so vzeli vsa poročila na znanje, nakar je bila dana staremu odboru razrešnica.

Sledile so volitve novega okrožnega odbora. Tov. predsednik Gasparini odstopa iz vzroka, ker biva v Trstu in mu ni mogoče radi preoblice dela vršiti predsedniške dolžnosti v isti meri kakor bi si jih želel. Zborovalci so z burnim odobravanjem pozdravili odhajajočega, neumornega tovariša Gasparinija nakar je zavzel mesto tov. Vitez Ludvik, kot delovni predsednik. Z enodušnim aplavzom je bil potrjen sledeči okrožni odbor, ki sestoji iz tovarišev: Dujc Albin, predsednik, Marega Lino, podpredsednik, Milena Bajtova, tajnik, Komjanc Alojz, Baša Vladimir, Kodermac Alojz, Tavčar Jože, Giacometti Libero in Pies Giovanni, odborniki. Nadzorniki: tov. Mermolja Lambert, Borghesi Bruno in Bavdaž Kristjan.

GLAS IZ MESTA IN Z DEŽELE

Gorica

Odgodeni občni zbor

Pevsko in glasbeno društvo v Gorici sporoča, da se občni zbor, ki je bil naznanjen za dne 14. t. m., ne bo vršil radi nepredvidljivih ovir. Sklicanje istega se bo pravočasno objavilo v našem tisku.

Solkan

Plesna prireditev v Solkanu

Dijaška matica za Goriško priredi v soboto, 14. decembra, ob 20. uri, v dvorani Kulturnega doma ples s prosto zabavo. Iz goriškega Travnika bo vozil avtobus od 19.30 do 21. ure. Pobirali se bodo prostovoljni prispevki.

Kromberg

Pogreb tov. Makuca

V četrtek popoldne se je vršil pogreb tov. Draga Makuca, ki je postal pred dnevi žrtev razbojniške tolpe v Panovcu.

Veliko število Goričanov, znanec in prijatelj ter sovaščanov ga je spremljalo na zadnji poti.

Pokojnik je mnogo pretrpel pod fašisti ter se je pozneje odlikoval v NOV. Slava tovarišu Makuču! Preostalim naše iskreno sožalje.

Podsobotin

Miklavževanje

Člani Socialnega skrbstva in naše vzorne žene, ki so se požrtvovalno udeležile udarniškega dela, so priredile našim malčkom prijetno miklavževanje. V to svrhu je bila nabrana svota denarja ter razno sadje.

Kojsko

Miklavževanje v Brdih

Po vseh Brdih se je oglasil Miklavž. Nekoliko se je zakasnil, kajti po večini vaseh se je zglasil šele 8. decembra. Zato pa so plapolale zastave po vseh vaseh in Miklavž sam je bil težek koš poln lepih daril. Bratsko nam je šlo na roko Okrajno socialno skrbstvo, ki je darovalo v ta namen 14.000 lir. S tem zneskom so se nabavile šolske potrebščine ter nekaj nogavic, ki so bile razdeljene med najpotrebnejše otroke vasi: Mirnik, Brece - Kožbana, Vedrijan, Breg-Krasno in Hlevnik. Skeljevo Skupno je bilo obdarovanih 194 otrok.

Ostale vasi so izvedle samoiniciativno akcijo, v kateri so se posebno odlikovale naše žene in mladina, tako da je bil obdarovan sleherni otrok.

Avče

Naše žene na delu

Na zborovanju pred razdelitvijo izkaznic SIAU so žene naše vasi napravile sklep, da bodo udarniško pomagale svojim mužem pri sekanju in skladanju drv. To so tudi skupno z mladino stoodstotno izvršile. Nabranega je bilo tudi nekaj denarja in blaga za poplavljenca v Albaniji.

Ta pa ni ljudski župnik!

V nedeljo, 1. decembra, ob otvoritvi tedna Rdečega križa, so se zbrali pred pokopališčem v Levpi stari borci z namenom, da zapojejo na grobeh padlih

borcev za svobodo žalostinko »Žrtvam«. O tem so iz ljudnosti obvestili g. župnika, ki pa ni imel za to potrebnega razumevanja. Brez komentarja!

Vsled pomanjkanja prostora pridejo ostali dopisi prihodnjič na vrsto. Tovariši dopisniki naj to upoštevajo.

Šahovski klub „Gorica“

V Gorici obstoja šahovsko društvo, ki je bilo ustanovljeno pred dobrim letom. Po zaslugi in na iniciativo tov. Oevirka Zdravka so se pred letom sestali najbolj navdušeni prijatelji te lepe in plemenite igre ter si postavili pripravljalni odbor, ki je sklical ustanovni občni zbor. Iz srede šahistov so si izbrali odbor, ki mu je načeloval tov. Zdravko Oevirk. Tajnik kluba je bil Sergej Vogrič, kapetan prof. Anton Pavsic, gospodar in blagajnik tov. prof. Ema Martinc.

Naš goriški šahovski klub je prvo društvo te vrste na Goriškem. V začetku svojega obstoja je imel 51 članov. Tov. prof. Zadnek si je prizadeval, da bi dajal začetnikom nekaj teoretičnega in praktičnega pouka, a v preteklem letu se to ni moglo izvesti, ker so bile razne zapreke na poti.

Mlado šahovsko društvo je priredilo 9. februarja 1946 splošen turnir, ki se ga je udeležilo v prvem tednu 33 udeležencev. Turnir je trajal do 15. marca in je pokazal silno zanimanje, obenem pa tudi živo potrebo po teoretičnem obvladanju šahovske igre. Turnir je pokazal prav lepe uspehe. Prof. Zadnek je dobil 18 točk ali 90%, sledil mu je tov. Oevirk 17½ točkami ali 87%, tov. Sergej Vogrič s 15 točkami ali 75%; sledili so tov. Rijavec, Gruntar in Uršič.

Drugi in večji turnir se je vršil koncem aprila in je bil posvečen prinosnemu sanovskemu komponistu Francu Uršiču iz Vogrškega. Turnir je bil zanimiv in napet. Lepe nagrade, ki so jih zbrali pri nabiralni akciji, se zanimanje precej povečalo. Tudi tukaj sta se kot prva plasirala tov. Oevirk in tov. prof. Zadnek. Takoj za njima se je uvrstil tov. Uršič. Nadalje se je vršilo še pet mesečnih brzoturnirjev, v katerem so se izkazali tov. Oevirk, Zadnek, Štoka, Pavsic, Uršič in Valtrič. Dne 19. in 21. avgusta sta se vršila v Ajdovščini dva trening brzoturnirja. Prvo mesto je zasedel tov. Valtrič, II, III. in IV. pa tov. Vičič, Logar in Pavsic. 24. avgusta je goriško moštvo pristopilo k tekmovanju v Ajdovščini ter doseglo 3. mesto. Goriški šahovski klub so zastopali člani: Oevirk, Zadnek, Uršič, Valtrič, Logar, Vičič, Štoka in Merkuža. (Rezerva: Pavsic).

Ker je tov. Oevirk zapustil naše mesto in je bil skrajni čas, da se skliče redni občni zbor, so se zadnje dni novembra t. l. zbrali člani šahovskega kluba Gorica ter sprejeli na znanje poročila odbornikov. Po poročilih tajnika in blagajnika je povzel besedo novoizvoljeni predsednik tov. prof. Zadnek, ki je v izčrpnem, lepo zasnovanem govoru obrazložil važnost in lepoto kraljevske igre. Posebno se je obrnil na mladino in jo prisrčno vabil, da stopi v krog šahistov. V načrtu je tečaj za začetnike in nabava stenskega šaha. O vseh

podrobnostih bomo še poročali. S posebnim veseljem beležimo, da so se nekateri okraji, kakor

komenski, mirenski, kobariški in bovški začeli zanimati za šah. A najbolj razgibana je mladina go-

riške okolice. Upamo, da bomo še to zimo lahko pisali o podvigu šaha med njo.

Dvomesечно tekmovalje na Kanalskem
Mladina gre na delo

Skočnine na pripušcanje bikov

Okrožno kmetijsko nadzorništvo objavlja, da je Zavezniška vojaška uprava na predlog komisije za potrditev bikov odobrila najnižje skočnine, ki bodo stopile v veljavo dne 1. decembra 1946.

Rdeče cikasta furlanska pasma L. 700.

Rjava švicarska pasma L. 550.

Rdeče cikasta pingavska pasma L. 380.

Ta skočnina je veljavna za tri skoke in za tri normalne povratke pojatnosti krav.

PRED ZAMENJAVO LIRE

Kakor vse kaže, se bo v Italiji v najkrajšem času izvedla zamenjava lire. List »Corriere Milanese« je prinesel že slike novih bankovcev, tako da so čitatelji lahko na lastne oči videli in tudi čitali, da v tem slučaju ne gre za kako predpustno šalo, marveč za resnico. Sicer namerava država zaenkrat izvesti to zamenjavo v ta namen, da se bo prepričala koliko denarja kroži v mejah republike.

Lastnikom večje množine lir bi nujno priporočali, da bi denar dali na vložne knjižice in da bi banka v njih imenu opravila vse potrebne operacije, ki so združene s predvideno zamenjavo. Vsled enostavnosti in hitrega obračunavanja so ravno banke najbolj priporočljive za ta posel. Poleg izgube časa, ki bi ga imeli naši obrtniki in kmetje ter nepotrebne ter večkrat nevarne nošnje kupa papirnatega denarja v torbah bi imeli lastniki še dobiček, če bi lire, ki so določene za zamenjavo bile varno naložene v denarnem zavodu. Zna se zgoditi, da bo določen kratek rok za izmenjavo in v tem slučaju bi ne radi videli, da bi se lastniki lir znašli v istem položaju kakor leta 1919, ko je mnogo imetnikov takratnih kron zamudilo rok in s tem prišlo ob ves denar.

Poleg tega bi denar, ki je naložen v denarnem zavodu nosil lastniku obresti. Kakor znano kroži po deželi precej ponarejenega denarja. Iz izkušenj vemo, koliko sitnosti so imeli naši ljudje pri zbiralnici, pri nas navadno Banca d'Italia, ko jim je bil ponarejen bankovec ne samo odvzet ampak je sledila še ovadba. Iz gornjih priporočil je razvidno, da je le v interesu našega obrtnika in kmeta, če odda pravočasno svoje lire v naše domače denarne zavode, ki bodo štitele koristi vlagatelja in mu prahrnilo delo in trud.

Drobne novice

* Pri Državni založbi Slovenije je izšel te dni »Koroški zbornik« v redakciji Boga Grafenauerja, Lojzeta Udeta in Maksa Veselka. Na 650 straneh velikega formata je zbranih 13 znanstvenih razprav devetih avtorjev.

* Občina Lidice, znana kot žalostna priča nacističnega terorja v okupirani Češkoslovaški, bo zopet zgrajena.

* Praga je postala središče evropskega letalstva. Danes ima 12 letalskih zvez na vse strani sveta. Promet na vseh linijah je zelo živahen in vsa mesta v letalih so za več tednov naprej zasedena.

* Komunisti in socialisti, ki so nastopili v treh departementih Alžira na skupni listi, so dobili pri volitvah za Svet republike večje število glasov kot na zadnjih volitvah, na katerih so nastopili ločeno.

* Več enot ameriškega sredozemskega brodovja je prispelo iz Neaplja v Aleksandrijo. Letalonosilka »Randolph«, križarka »Faro« in dva rušilca so prispeli v turško pristanišče Smirno. Bajse so to premikanje ameriškega vojnega brodovja povzročili dogodki v Grčiji.

* Jugoslovanskim brigadirjem, ki so delali na mladinski progri Brčko-Banoviči in ki so sedaj na obisku na Češkoslovaškem, je narodno podjetje elektrotehnične industrije »Nikola Tesla« v Pragi darovalo dva radio-aparata. Nameščenci in delavci istega podjetja so kupili s prostovoljno zbranim denarjem 1.700 kg sladkorja, ki so ga poslali jugoslovanskim otrokom.

* Sovjetska biologa Sienkiewitz in Judinčev sta se mudila po svojem bivanju v Splitu tudi 15 dni na dalmatinskih otokih, kjer sta proučevala pečine in živalstvo. Njihovo pozornost je vzbudil ribolov in ribogojstvo.

ZAHVALA

Vsem, ki ste v tako častnem številu spremili na zadnji poti našega ljubega soproga in očeta

Baša Franca

ter darovali krasno cvetje, izredam tem potom najlepšo zahvalo. Posebno zahvalo pa smo dolžni pevskim zborom iz Dornberga in Ajševice za ganljive žalostinke ter vsem našim organizacijam.

Ajševica, 9. decembra 1946.

Zalujoča žena in otroci

IZHAJA ENKRAT NA TEDEN — Urednik: J. KRISTIJAN BAVDAŽ
Za list odgovarja ALOJZ BUDIN — Uredništvo in uprava: Gorica,
Korzo Roosevelt, 33/II. — Izdaja lista je odobrena od A. I. S.
Tisk KATOLIŠKE TISKARNE v Gorici — Najemnik: »Primorski dnevnik«

Goričani, Brici, Vipavci in prebivalci
Soške doline!

Poslužujte se domače

KMEČKE BANKE

V GORICI - Ulica Carducci, 14. Telefon štev. 226

Vlagajte denar na hranilne knjižice, otvarjajte tekoče račune. Pri nas lahko dobite ugodna posojila. Izvršujemo vse bančne posle točno in solidno.

TRGOVINA ČEVLJEV

pri »SV. KRIŠPINU«
GORICA - Raštel štev. 35

Velika izbira čevljev solidnega domačega izdelka

BARVARNA

Kupuje surove kože
kun, lisic, oeveric, mačk itd.

COMENSE

Vodja: Liano Aldo
GORICA - Pred škotijo, 7
KRZNA ZA OPREME IN OBŠIVE
Prvovrstno barvanje usnjenih plaščev

KRZNARSTVO

Uvažja - izvažja živalske
kože